Trh s tepelnými čerpadly v EU za 10 let? Nárůst poptávky až na 6 milionů čerpadel ročně!

3.7.2024 - | Phoenix Communication

V únoru letošního roku byla zveřejněna Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/573 o fluorovaných skleníkových plynech a (EU) 2024/590 o látkách, které poškozují ozónovou vrstvu. První nařízení se tedy týká tzv. F-plynů a druhé tzv. regulovaných látek. Tato nařízení tak mají téměř okamžitý dopad zejména na segment HVAC, kdy výrobci budou muset přejít na přírodní chladiva s nižším GWP, jako je například R290.

To však nejsou jediná nařízení, která obor vytápění a chlazení ovlivní. V květnu 2024 byla v rámci klimatického balíčku „Fit for 55“ institucemi EU oficiálně zveřejněna poslední revize směrnice o energetické náročnosti budov (EPBD), která stanovuje cíle pro dekarbonizaci existujících i nových budov do roku 2050. Současně EU od roku 2024 zavádí více požadavků na podávání zpráv o udržitelnosti pro podniky prostřednictvím směrnice (EU) 2022/2464 o podávání zpráv o udržitelnosti podniků. V těchto oblastech se HVAC týká především sekce ESG.

„Registrujeme v Evropě větší legislativní tlak na udržitelnost systémů a chladiv. Ale v dlouhodobějším horizontu i na výrobní kapacity, protože ač poptávka aktuálně není nejvyšší, vše nasvědčuje tomu, že v budoucnu poroste. A na tento moment musíme být připraveni. Proto mimo jiné rozšiřujeme portfolio produktů s přírodním chladivem R290, které má jedno z nejnižších GWP na trhu,“ říká **Tamás Kozák, obchodní ředitel pro střední a východní Evropu společnosti Panasonic**, a pokračuje: *„Dále dbáme na širokou škálu výkonu našich produktů i na skvělou logistiku. Právě ta je totiž předpokladem pro rychlost dodávek i vyšší cenovou konkurenceschopnost. Z toho důvodu rozšiřujeme naše výrobní kapacity v Evropě. Především pak v Plzni, a také jsme rozšířili naše portfolio o produkty divize chlazení společnosti Systemair, která má výrobní závody v Itálii a Francii. Věříme, že konkurenční výhodu nám rovněž přinesou strategická partnerství se společnostmi Innova a Tado. S první budeme spolupracovat na vývoji nového designu našich jednotek, a regulační prvky i software od společnosti Tado ještě navýší energetické úspory, které zákazníkům přinášejí naše tepelná čerpadla typu vzduch-voda.“*

ESG urychluje spoleh na AI

Na ESG je důležité se zaměřit, protože jeho dopad na obor HVAC bude jen vzrůstat. ESG představuje tři faktory vlivu podniku na životní prostředí (Environmental), sociální oblast (Social) a na správu a řízení podniku (Governance). Na jejich základě se posuzuje, jak odpovědně a udržitelně se firma chová. V podstatě to můžeme považovat za formu sociálního kreditního skóre podniku. *„Ve společnosti Panasonic se v současné době stále více setkáváme s konkrétními požadavky z oblasti ESG, a to zejména v segmentu veřejných zakázek,“* prozrazuje **Radek Vanduch, hlavní technik Panasonic**.

Čím dál častěji se vyžaduje určitá forma ESG certifikace či důkazu o společenské odpovědnosti poskytovatelů služeb. Nedodržování ESG, respektive negativní ukazatele mohou totiž zkomplikovat situaci nejen samotné společnosti, která je dostatečně nedodržuje, ale též ostatním organizacím, s nimiž jsou v obchodním styku. *„ESG reporty sledují investoři, regulátoři, banky a finanční instituce nebo firmy hodnotící trh na základě ESG Reportu jako Bloomberg ESG Data Services atd.,“* doplňuje **Vanduch.**

ESG tedy ovlivňuje například týmy facility managementu, pokud jde o ekologickou stopu společnosti v oblastech jako uhlíková stopa, environmentální udržitelnost, energetická diverzita i odpovědných investic. To v oblasti HVAC zvýší například poptávku po preventivní údržbě (technologie jako Panasonic Service Cloud, Health Check atd.*). „Systémy vytápění a chlazení budou brzy schopny automaticky optimalizovat provoz na základě preferencí a chování zákazníka. Systémy se zkrátka naučí myslet samy za sebe. Důkazem tohoto trendu je mimo jiné vývoj různých typů autonomní diagnostiky, které budou využívat umělou inteligenci,“* říká Radek Vanduch.

Dekarbonizace budov

Finálním cílem Evropské unie je uhlíková neutralita v roce 2050. Vyplývá to ze směrnice o energetické náročnosti budov. Ta se však netýká pouze novostaveb, ale všech domů, tedy i těch dříve postavených, kdy výjimku mohou dostat některé historické stavby. Nová nařízení vycházejí z toho, že na budovy připadá 40 % spotřeby energie a mají 36% podíl na spotřebě emisí skleníkových plynů, které souvisejí s energiemi. Členské státy nyní mají dva roky na přípravu legislativních změn, jež směrnici převedou do zákona. Již od roku 2028 musejí být uhlíkově neutrální nové budovy vlastněné, provozované či užívané veřejnými orgány a od roku 2030 bude platit to samé pro všechny novostavby.

V praxi to znamená úkol snížit průměrnou spotřebu primární energie celého fondu rezidenčních budov do roku 2030 o 16 % proti roku 2020 a do roku 2035 se požadavek zpřísní a pokles spotřeby energií bude muset dosahovat 20 až 22 % ve srovnání s rokem 2020. Až 55 % tohoto cíle má zajistit úprava těch nejméně hospodárných staveb, které představují 43 % veškerých budov. U nebytových budov je cílem renovovat 16 % národního fondu s nejhoršími výsledky do roku 2030 a 26 % do roku 2033.

U novostaveb směrnice cílí na celý životní cyklus budovy, tedy i na stavební materiály a jejich recyklaci. Nebo možnost dobíjení elektromobilu. Pokrývá i vytápění fosilními palivy, pro který bude naprosto klíčový rok 2040. Do tohoto roku by měly členské státy Evropské unie zavést legislativu, jež zásadně omezí instalace systémů využívajících fosilní paliva. Po roce 2040 by se měly instalaci těchto systémů státy EU vyvarovat úplně. Preferovanými budou OZE – tepelná čerpadla, fotovoltaické elektrárny nebo biomasa. *„Je ovšem důležité také zmínit, že podle aktuálních plánů nebude nutné systémy vytápění na fosilní paliva instalovaná před rokem 2040 k tomuto roku mandatorně vyměňovat,“* doplňuje Radek Vanduch.

F-plyny a regulované látky

Cílem nově přijatého nařízení týkajícího se fluorovaných skleníkových plynů je úplný zákaz uvádění na trh několika kategorií zařízení s obsahem F-plynů, kdy dobu a typ systému určují jejich parametry provozu nebo výkonu. V rozmezí let 2025–2035 se zákaz těchto látek dotkne domácího chlazení, chladičů kapalin (chillery), monoblokových i dělených klimatizací a tepelných čerpadel. Jde o chladiva jako R410a, R407 nebo R134a.

Náhradu za výše zmíněné F-plyny s vysokým GWP představují přírodní látky jako propan (R290), CO_2 (R744) či amoniak 2.8(R717). A jak bylo zmíněno, k výrobcům, jež sázejí na systémy s R290, patří i Panasonic. Ta své produktové portfolio pro Evropu vyrábí primárně ve své továrně v Plzni.

Plzeň centrem výroby v Evropě

Tepelná čerpadla Panasonic se v Plzni začala vyrábět již v roce 2018, ale produkce probíhala souběžně s výrobou televizí. Tu ovšem společnost Panasonic přesunula do jiné lokality a na západě Čech se od roku 2022 soustředí výhradně na výrobu čerpadel. Do rozšíření kapacit na jejich výrobu

aktuálně investuje 7,6 miliardy korun, aby mohla do roku 2030 v Plzni vyrábět až milion jednotek ročně.

„Výrobní kapacity jsou vysoké, protože počítáme s vysokou poptávkou,“ vysvětluje **Petr Horký, obchodní ředitel Panasonic pro ČR**, a pokračuje: *„V období následujících osmi až deseti let by se mělo v ČR nainstalovat více než milion jednotek tepelných čerpadel včetně čerpadel typu vzduch-vzduch. A když se podíváme na prognózy evropského trhu, čísla jsou ještě vyšší. V období 2030 až 2033 se má podle Evropské asociace tepelných čerpadel pohybovat zájem o tepelná čerpadla na evropském trhu v řádu šesti milionu kusů za rok, takže potenciál je skutečně obrovský.“*

Rozšíření závodu v Plzni je proto z výše uvedených důvodů v plném proudu. *„Půjde o velmi moderní provoz s vysokou mírou automatizace, ve kterém plánujeme využívat více než 65 % subdodávek z Evropy. Primárně pak z ČR z důvodu rychlejší a snazší logistiky i nižší ekologické zátěže přepravy. Rovněž máme velké plány s propojováním našeho provozu s technickým vzděláváním v kraji. Budeme totiž potřebovat velké množství techniků i inženýrů a ve spolupráci s místními středními i vysokými školami si je chceme vychovávat,“* říká**Radek Vach, ředitel obchodního plánování plzeňského závodu Panasonic**, a dodává: *„Očekáváme, že třípodlažní budova, která rozšíří náš areál výroby tepelných čerpadel na téměř 140 000 metrů čtverečních, se slavnostně otevře na jaře 2025.“*

https://www.phoenixcom.cz/press/trh-s-tepelnymi-cerpadly-v-eu-za-10-let-narust-poptavky-az-na-6-milionu-cerpadel-rocne